

Vroege bewoners van Nieuw-Guinea rooiden bomen voor tuingrond

De vroegste bewoners van Nieuw-Guinea deden meer dan jagen en verzamelen; zij bedreven een primitieve vorm van tuinbouw. Met eenvoudige stenen werktuigen rooiden zij bomen en zo bevorderden ze de groei van nuttige gewassen, zoals yams en pandanuspalmen. Dat blijkt uit vondsten die een internationaal team archeologen heeft gedaan in het hoogland van Papoea Nieuw-Guinea (*Science*, 1 oktober).

De meeste archeologen gaan ervan uit dat Nieuw-Guinea en Australië, die in het late Pleistoceen één continent (Sahul) vormden, zo'n 50.000 jaar geleden zijn gekoloniseerd door moderne mensen. De meeste vroege resten van menselijke bewoning zijn gevonden aan de kust. Maar in de jaren zestig werden in het dal van de Ivane, een riviertje in het centrale hoogland van Papoea Nieuw-Guinea (PNG), bewerkte stenen gevonden van zo'n 30.000 jaar oud. Archeologen uit Australië, Nieuw-Zeeland en PNG vonden in 2005 in hetzelfde dal een ver-

FOTO SUMMERHAYES EN FAIRBAIRN

Het Iwandedal waar de vroegste bewoners van Papoea Nieuw-Guinea woonden.

koolde pandanuspit van 36.000 à 34.000 jaar oud. In 2007 en 2008 vonden ze op wel acht plaatsen in het dal stenen werktuigen en voedselresten die in ouderdom variëren van 49.000 tot 43.000 jaar. Deze sporen van menselijke bewoning behoren tot de oudste van heel voormalig Sahul.

De vondsten zijn gedaan in vulkanische afzettingen van uiteenlopende ouderdom. In de laag die dateert van de laatste ijstijd (zo'n 20.000 jaar geleden) zijn geen sporen gevonden van menselijke bewoning. Uit de oudere afzettingen blijkt dat de boomgrens toen lager lag en dat

het klimaat koeler was dan nu. Op vier plaatsen vonden de onderzoekers bewerkte stenen uit het late Pleistoceen, van vóór de laatste ijstijd. Het materiaal varieert: basalt, schist en kwarts. Enkele stenen zijn 'afgeslankt' om ze beter te kunnen omklemmen, een soort vuistbijlen dus. De onderzoekers zien er gereedschap in om open plekken te maken in het bos en zo de groei te bevorderen van eetbare planten. In verschillende lagen zijn de verkoolde resten aangetroffen van pandanuspitten en op de stenen werktuigen zaten zetmeelkorrels van yams.
Dirk Vlasblom